

"Dark Net, internet ve hayatımız üzerindeki etkileriyle ilgilenen herkesin okuması gereken bir eser... Bu kitap, zifiri karanlık bir odayı aydınlatan bir el feneri gibi."

– Spectator

DARK

İNTERNETİN YERALTI DÜNYASI

NET

JAMIE BARTLETT

ÇEVİREN: YASİN KONYALI

DARK

İNTERNETİN YERALTI DÜNYASI

NET

JAMIE BARTLETT

ÇEVİREN: YASIN KONYALI

Birinci Bölüm

Trollerle Tanışma

“Hayat ağacının zirvesinde aşk yoktur; lulz¹ vardır.”
Anonim

Mahvolmuş bir Hayat²

Sarah'nın yarı çıplak bedenine doğru tuttuğu yazıyı okuyordum: “Selam /b/! 7 Ağustos 2013, 09.35.”

Fotoğraf paylaşım sitesi 4chan'in, ünlü “/b/” kategorisine giriş yapmış olan yüzlerce, belki de binlerce kişi için bu yazı şu anlama geliyordu: Sarah, “şov” yapmak için hazırды.³ Daha sonra izleyiciler, çeşitli cinsel içerikli isteklerini ona yazmaya başladılar; Sarah da bu istekleri gerçekleştirdi, fotoğrafladı ve siteye yükledi.

4chan'de, birçok farklı alanda paylaşımlar yapılan kategoriler var. Mangalar, yemek tarifleri, ev yapımı araç gereçler, siyaset ve edebiyat bu kategorilere örnek olarak verilebilir. Ancak her ay siteyi ziyaret eden yirmi milyon kişinin büyük bir kısmı, “rastgele” kategorisi olarak da bilinen “/b/” kategorisine yöneliyor. Sarah'nın yüklediği fotoğraflar ise kesintisiz bir şekilde ortalıkta dolanan birçok tuhaf, itici ve cinsel içerikli “başlıktan” sadece birisiydi. Bu sitede denetim namına pek bir şey yok ve içerik paylaşanların neredeyse tümü anonim olarak paylaşım yapıyor. Ancak, kendilerine “/b/tards” adını veren bir grup /b/ kullanıcısı tarafından oluşturulmuş “İnternetin 47 Kuralı” adlı gevşek bir kurallar dizisi var:

Kural 1: /b/ hakkında konuşma

Kural 2: /b/ hakkında kesinlikle KONUŞMA

Kural 8: Paylaşımlar için hiçbir gerçek kural yok

Kural 20: Burada hiçbir şey ciddiye alınamaz

Kural 31: İzle ya da defol git buradan; seçim senin

Kural 36: Her zaman için şu an gördüğünden daha berbat bir şey vardır

Kural 38: Burada herhangi bir sınır yoktur; gökyüzü de dahil

Kural 42: Burada hiçbir şey kutsal değildir

Kullanıcılar, popülerite ve kötü şöhret için âdeta birbirleriyle yarıştığı için /b/'nin sağladığı anonim ve sansürsüz dünyada muazzam miktarda yaratıcı, komik ve itici içerik oluşturuluyor. Daha önce bir YouTube linkine tıkladığınızda beklenmedik bir şekilde Rick Astley'in 1987'de meşhur olan "Never Gonna Give You Up" şarkısı ile karşılaştığınız oldu mu? Olduysa, bunun sebebi /b/. Ya da size, hatalı kelimelerin bulunduğu komik kedi fotoğrafları gönderildi mi? Bunu yapan da /b/. Peki ya Anonymous aktivistleri?⁴ Evet, onlar da /b/.

Fakat anonimliğin kötü bir yanı da var. Bu sitede kadınlara pek saygı gösterilmiyor veya sürekli dışlanıp aşağılanıyorlar. Ancak kendi fotoğraflarını siteye yüklediklerinde veya kamerada "şov" yaptıklarında /b/ kullanıcılarının ilgisini kolayca çekebiliyorlar. 4chan'de sadece bu kamera şovlarına ayrılmış bir kategori olan "/soc/" var ve kullanıcılardan burada şov yapanlara iyi davranması bekleniyor. Her gün, düzinelerce kadın buraya geliyor ve şov yapıyor. Fakat bazen kimisi aptallık edip şovunu /b/'de yapıyor.

Yüklenen fotoğrafın üzerinden aşağı yukarı yirmi dakika geçmişti ki kullanıcılardan biri, Sarah'dan ismini vücudunun herhangi bir yerine yazıp çıplak bir fotoğraf yüklemesini istedi. Çok geçmeden bir başka kullanıcı, Sarah'nın kullandığı herhangi

bir ilaçla birlikte çıplak bir poz vermesini ve bunu da fotoğraflayıp siteye yüklemesini istedi. O da bu iki isteği beklendiği gibi yerine getirmişti. Oysa bu bir hataydı...

Anonim yazdı: Vay be! Umarım kimse onu takip etmez. Bildiğin çekti gönderdi. Saf bir şeye benziyor...

Anonim cevapladı: Kanka, tabii edecekler, baksana adını yazdı, doktorunun adını yazdı, üstüne bir de yaşadığı yeri yazdı. Resmen kendi kaşınıyor.

Anonim cevapladı: Buralarda yeni galiba... stne ismini yazanlar genelde acemi oluyor, yani başına geleceklerden habersiz büyük ihtimalle.

Sarah, yanlışlıkla çok fazla kişisel bilgi vermişti ve bu da diğer kullanıcıların kendisini “takip” etmesi ve kimliğini açığa çıkarması için yeterliydi. Aslında 4chan’de şov yapan bir kadını takip etmek pek de sık rastlanan bir davranış değildir, ancak bu sefer diğer /b/ kullanıcıları durumdan kısa sürede haberdar olmuştu ve hemen başlığa doluşmuştu. Çok geçmeden Sarah’nın öğrenim gördüğü niversite aracılığıyla adresini, telefon numarasını ve soyadını da açığa çıkardılar. Daha sonra Facebook ve Twitter hesaplarına ulaştılar. Tüm bunlar olurken Sarah hl bilgisayarının başındaydı ve olan biteni çaresizce izliyordu.

Anonim yazdı: YAPMAYIN. Ciddiyim. Gerizekli şişko ezikler...

Anonim cevapladı: Hl burada olduğunu görmek güzel Sarah. Daha sonra teşekkür edebilirsin.

Anonim cevapladı: Sarah, seni Facebook’ta ekleyebilir miyim? şaka yaptım... Birileri fotoğraflarını arkadaşlarına göndermeden bence sil hemen.

Anonim yazdı: Ulan tam fotoğraflarına bakıyordum, karı Twitter profilini gizliye aldı...

Anonim cevapladı: Silse de fark etmez artık. Arkadaş listesini not ettim, içinden yakınlarını da buluyorum. Birazdan hepsine fotoğraflarını gönderirim.

Anonim cevapladı: Oha! Kız Facebook profilini kapattı. Bakalım akrabalarını da kapatabilecek mi...

Anonim cevapladı: İsmi bir kenara yazın yeter. Eninde sonunda tekrar açacak nasıl olsa. O zaman bir daha eteklerini tutuştururuz. Baş bu beladan kurtulur mu bilmiyorum. Bi' şeyi biliyorum; o da ailesinin karşısında baya utanacağı...

Anonim yazdı: Şerefsizler, gidip kızın Facebook profilini mi buldunuz? Cidden inanılmazsınız. Kız şu dandik siteye fotoğraflarını koymuş, bi' de gidip takip etmişsiniz...

Anonim cevapladı: Defol git lan buradan! Duyarcı şerefsiz!

Anonim cevapladı: Nerede yaşıyorsun oğlum sen? Cidden şaşırдың mı takip etmelerine?

Anonim yazdı: Fotoğraf yükleyenlere bu yapılmaz.

Anonim cevapladı: Hahahahahahaha... Sen yenisin herhalde buralarda bu tarz geyikler için.

Anonim yazdı: Şimdi burada beyaz atlı prenslik taslamayacağım, zaten o prens benim. /b/ niye böyle yapıyorsun? Kız fotoğraflarını atmış, ama "siz" kıza bunu yapıyorsunuz.

Anonim cevapladı: /b/ şovları: 2004-2013. ARE. Sağolasın.

Anonim cevapladı: Ulan sırf şov yapacak kimse kalmayacak korkusundan on senedir şunları söylüyorsunuz.

Anonim yazdı: Neyse beyler, kızın Facebook arkadaş listesi burada. Bütün arkadaşlarına fotoğraflarını gönderebilirsiniz, isterseniz arkadaşlarının arkadaşlarına, hatta onların arkadaşlarına da gönderebilirsiniz...

Anonim cevapladı: Eeee? Ailesine, arkadaşlarına falan göndermeye başladınız mı? Yoksa ben mi başlayayım?

Anonim cevapladı: Sen kimse başlamadı farz et. Şimdi beyaz atlı prenslerden biri çıkar, ben başladım, der ama tabii başlamamıştır. İşi şansa bırakma.

Anonim cevapladı: Hadi hadi hadi!

Kullanıcılardan biri, sahte bir Facebook hesabı oluşturmuştu bile.⁵ Sarah'nın gönderdiği fotoğraflardan bir kolaj yapmış ve bu kolajı yakın ailesi dahil tüm arkadaşlarına kısa bir mesaj ile birlikte göndermeye başlamıştı: "Hey, Sarah'yı tanıyor musun? Zavallı küçük tatlı şey biraz yaramazlık yaptı. Bu fotoğrafları herkes görebilsin diye internete yükledi." Birkaç dakika içerisinde de Sarah'ın sosyal medyadaki tüm bağlantılarına bu fotoğraflar gönderilmişti.

Anonim yazdı: Telefon numarası bu [xxxxxx] – doğrulandı.

Anonim cevapladı: Şimdi aradım, ağılıyordu. Sesi üzgün bir balina gibi geliyordu.

Anonim cevapladı: Başka arayan var mı?

/b/'de buna "mahvolmuş hayat" deniyordu. İsminden de anlaşılacağı üzere kurbanı, uzun süreli ve devamlı bir buhrana sebebiyet veren siber zorbalık uygulanıyordu. /b/'de şov yapan birinin takip edilmesi ilk kez yaşanan bir şey değildi. Durumdan memnun olan bir kullanıcı bu zaferini kutlamak için bir başlık açmış ve bu başlıkta, daha önceki "klasik" mahvolmuş hayatların fotoğraflarını ve hikâyelerini paylaşıyordu. Fotoğraflarda, bir kızın Facebook hesabı ele geçirilmiş ve şifresi değiştirilmişti. Zaman tüneline ise /b/'ye yüklediği çıplak fotoğrafları paylaşılmıştı.

Anonim yazdı: Üzüldüm şimdi kıza. Seksiydi ama aynı zamanda tatlıydı da. İsmine verecek kadar aptal olmasaydı keşke. Neyse. Olur böyle şeyler...

Anonim cevapladı: Azıcık akıllı olsaydı defolup giderdi buradan, ama gitmedi. Yani sonuçlarına katlanacak.

Anonim cevapladı: Gitseydi ya da ismini vermeseydi ikisi de umurumda değil. Bir de üstelik sevgilisi varken şov yapıyormuş.

Operasyon bir saatten bile kısa sürmüştü. Çok geçmeden başlık kaybolmuş ve Sarah da unutulmuştu.

Kamera karşısında şov yapan kızları takip etmek, insanların başkalarını internet aracılığıyla taciz ve tahrik etme, sindirme, sinirlendirme veya “trolleme” yöntemlerinden sadece bir tanesi. Toplum tarafından tanınan veya internet ortamında geniş kitlelerce takip edilen birçok ünlü, gazeteci, siyasetçi, sporcu ve akademisyen, sık sık tanımadıkları yabancılardan kışkırtıcı yorumlar ve tehditler alıyor. 2011 yılında Sean Duffy, Facebook üzerinden yaptığı itici paylaşımlar üzerine tutuklanmıştı ve söz konusu paylaşımlardan birinde on beş yaşında intihar eden bir gençle alay ediyordu. Gazeteci Caroline Criado-Perez ve destekçileri 2013 yılında, yeni on poundluk banknot üzerinde Jane Austen’in bulunması için başlattıkları kampanyada başarılı olmuştu ve bunun üzerine Caroline Criado-Perez’e, Twitter’daki anonim kullanıcılar tarafından taciz içerikli sayısız mesaj gönderilmişti. Bu mesajlardaki bombalama ve ölüm tehditleri öyle bir boyuta ulaşmıştı ki polis artık gazeteciye güvenli bir yere geçmesini tavsiye etmek zorunda kalmıştı. Cambridge Üniversitesi’nde klasik edebiyat uzmanlığı yapan Mary Beard, BBC’de yayınlanan *Question Time* programına katıldıktan sonra cinsel saldırı içerikli “internet tehditleri” almıştı.⁶ Haziran 2014’te yazar J. K. Rowling, İskoçya bağımsızlığına karşı hareket eden “Birlikte Daha İyiye” (“Better Together”) kampanyasına 1 milyon pound bağışladığı için kendisine internet üzerinden acımasızca saldırılmıştı.⁷

İnternetteki hemen her mecraya özgü ayrı bir trol çeşidi bulunuyor. YouTube, Facebook ve Twitter gibi sitelerin kendi trol türleri var ve bu trollerin her biri bulunduğu ortama uyum sağlıyor. Aynı Darwin’in ispinozları gibi. Örneğin, MySpace trolleri

kullandıkları dil ve üslupla gelecek vaat eden genç müzisyenleri üzmek konusunda uzmanlaşmış durumdalar. Amatör porno siteleri, siteye videolarını yükleyenleri rencide etmede uzman olan trollerle dolup taşıyor. Saygın haber sitelerinin “yorumlar” kısmı ise sık sık hakaretlerle neredeyse işgal ediliyor.

Üstelik, son beş yıl içerisinde, bu rencide edici davranışlarda çarpıcı bir artış olduğu gözlenebiliyor. 2007 yılında, İngiltere ve Galler'deki 498 kişi, elektronik cihazları kullanarak “ağır rencide edici, uygunsuz, müstehcen ve tehditkâr” mesajlar göndermekle suçlanmıştı.⁸ 2012 yılına gelindiğinde bu sayı 1.423'e yükseldi. Birleşik Krallık'ta, on sekiz ila yirmi dört yaş arasındaki her üç kişiden neredeyse biri, anonim internet tacizi kurbanı birini tanıyor. 2.000 kişilik İngiliz katılımcı ile yapılan konu hakkındaki bir ankette yüzde 2'lik kesim, internet aracılığıyla birini herhangi bir şekilde aşağıladığını belirtiyor.⁹ Bu sayı tüm nüfusa oranlandığında, sadece Birleşik Krallık'taki trol sayısı yaklaşık bir milyona ulaşıyor.

Günümüzde ise “trolleme”, internet üzerinde yapılan kötü veya tehditkâr herhangi bir davranış için artık tanım olarak kullanılıyor. Ancak trolleme, rencide etmekten veya tehdit etmekten çok daha fazlası...

Zack, otuzlu yaşların başında ve yumuşak bir Thames Estuary aksanıyla konuşan biri. En az on senedir trollük yapıyor. Trollemenin, insanlara zorbalık yapma anlamına gelmediğinde ısrar ediyor ve ekliyor: “Bu durum, yeni bir şeyleri ortaya çıkarmakla ilgili... Yeni durumlar, yeni senaryolar ortaya çıkarmak, sınırları zorlamak, fikirleri denemek, bir tepkiye sebep olan en iyi yolu bulmak... Twitter üzerinden birini tecavüzle tehdit etmek trolleme değildir: Bu sadece birini tecavüzle tehdit etmektir.”

Zack, trolleme taktiklerini kusursuzlaştırmak için senelelerini harcamış. Bana söylediği favori tekniği ise şu: Bir foruma kaydolmak, kasıtlı bir dilbilgisi veya kelime yanlışlığı yapmak, bu

hatasından dolayı birinin onu aşağılamasını beklemek ve aşağılayan kişiyi siyasi bir tartışmaya hapsedmek. Daha sonra bu tekniği, son zamanlarda bilgisayarına kaydettiği bir örnek ile bana göstermişti. Örnekte Zack, sağ kesimin popüler bir haber sitesine oldukça masum ve kötü yazılmış bir yorum göndermişti ve yorumda sağcıların az kitap okudukları için sağcı olduklarını söylüyordu. Yorumu kızan bir kullanıcı buna cevap vermiş ve ardından Zack'in daha önce aynı takma ad ile kaydolduğu müstehcen bir foruma yüklediği çıplak fotoğrafını yüklemişti.

Cevap veren kullanıcı yemi yutmuştu ve Zack hiç vakit kaybetmeden ona cevap vermişti:

Kendini inkâr etmemelisin. Eğer, seni tahrik eden fotoğraflara bakmak istiyorsan durma, devam et... İstersen senin için daha fazla fotoğraf da gönderebilirim. Ne dersin? Ya da istersen gerici ideolojilerin neden genelde kötü fikirler olduğunu ve bu fikirleri benimseyen insanların, ilerlemeyi ve sosyal kalkınmayı benimseyen insanlarla karşılaştırıldığında dünyayı anlamada neden çok daha zorlandığını da konuşabiliriz.

Bu cevaptan sonra Zack, sağcılara ettiği hakaretlerle birlikte kendi fotoğraflarından oluşan pornografik içerikli bir dizi videoyu yorumlara göndermeye başlamıştı ve bir yandan da Shakespeare ve Cervantes'ten alıntılar yapıyordu. Bana bu yorumları göstermeden önce ise sinsi bir şekilde "Şaşırıma hazır ol!" demişti.

Zack için bu açık bir zaferdi. Yaptığı yorum bir anda cevap yağmuruna tutulmuştu ve sitenin yorumlar kısmı saatlerce bu cevaplarla dolmuştu.

"Anlamlı bir cevap vermekten o kadar acizdi ki beni utandırabileceğini düşündüğü eski gönderilerimi aramaya başlamıştı, ancak ben kolay kolay utanan biri değilim."

"Eline ne geçti ki?" diye sordum.

Kısa bir sessizlik oldu. “Bilmem, ama eğlenceliydi. Eğlenceli olduğu sürece neden yaptığının bir önemi yok.”

Zack için trolleme biraz sanat, biraz bilim, biraz şaka, biraz siyaset ve aslında bunların hepsinden biraz daha fazlasıydı. “Trolleme bir kültürdür, bir düşünme biçimidir,” diyordu Zack, “ve internetin doğuşundan bu yana var olmuştu”. Bu modern görünen problemin nereden kaynaklandığını keşfetmek istiyorsam, her şeyin başlangıcına geri dönmem gerekiyordu.

Finger

İnternetin öncüsü olan Arpanet, 1980'lere kadar sadece bir grup akademisyen ve seçkin hükümet üyesinin kullanımına açıktı. Ancak bu “Arpanotlar” birbirleriyle veri paylaşmanın yanında aynı zamanda sohbet etmekten de zevk alıyordu. İlk olarak paylaşılan araştırmaların yanında bir eklenti olarak tasarlanan Arpanet fonksiyonu “TALK”, kullanıma sunulmasından sonraki dört yılda tüm Arpanet trafiğinin dörtte üçünü oluşturur hale gelmişti.¹⁰ Bir süre sonra bugün “e-posta” olarak bildiğimiz sisteme dönüşen TALK âdeti bir devrim niteliğindedi. Çalıştığınız departmanda bilgisayarınızın başında otururken, birden birçok kişiyle iletişim kurabiliyordunuz ve bunu yaparken bu kişilerle aynı ortamda bulunmanız veya yüz yüze bakmanız gerekmiyordu. Bu yeni teknolojinin beraberinde getirdiği olanaklar, dünya çapındaki bir avuç seçkin akademisyenin tuhaf davranmaya başlamasına sebep olmuştu.

1976 yılında oluşturulan araştırma gruplarından biri, gönderilecek olan e-postaların başlıklarından sorumluydu. Kendilerine “Başlıkçılar” diyorlardı ve bu konuda sohbet etmek için herhangi biri tarafından denetlenmeyen bir sohbet odası açmışlardı. İçerisinde yapılan kaba ve saldırgan sohbetler ile oda, birden beklenmedik kötü bir üne kavuşmuştu. Ne olduğu fark etmeksizin hemen her konuda bir tartışma çıkabiliyordu. Söz

konusu araştırma grubunu kuran Ken Harrenstien, daha sonra grup üyelerini tanımlarken, “bir at leşini sürekli yumruklayarak küçük parçalara ayırmaya çalışan bir avuç sinirli boksör” gibi bir ifade kullanıyordu.

1979 yılında bir başka akademisyen takımı, kullanıcıların istediklerinde diğer kullanıcıların sisteme ne zaman giriş veya çıkış yaptıklarını öğrenmelerini sağlayan, “Finger” adını verdikleri bir fonksiyon üzerinde çalışıyordu. Carnegie Mellon Üniversitesi’nden Ivor Durham, kullanıcıların internette yaptıkları eylemleri gizli tutmak istemeleri durumunda Finger’a yakalanmamak için kullanabilecekleri bir eklenti oluşturulması fikrini ortaya atmıştı. Bu durumdan her iki tarafın da nasıl faydalanabileceği takım içerisinde tartışılıyordu, ancak birileri yapılan konuşmaları Arpanet’in kalan kısmına sızdırmıştı. Söz konusu durumun Arpanet’in açık ve şeffaf doğasına aykırı olduğunu düşünen ABD içerisindeki diğer akademisyenler, sızdırılan konuşmaların ardından Durham’a devamlı ve acımasız bir şekilde saldırmıştı.¹¹

Akademisyenlerin çoğu birbirini tanıyan insanlardı ve herhangi bir bilgisayar bilimi konferansında yan yana gelme ihtimalleri oldukça yüksekti. Bu durum internet üzerinde yapılan tartışmaların dozunu biraz hafifletse de yanlış anlaşılmalara ve öfke Arpanet’in geneline yayılmaya başlamıştı. Finger üzerinde çalışan katılımcılardan biri, şaka veya alay içeren yorumların bilgisayar üzerinden anlaşılmadığını savunmuş ve kinayeli yorumlardan doğabilecek yanlış anlaşılmalara önünce geçebilmek için sonlarına: “;-)” ifadesinin eklenmesini teklif etmişti. Ancak bu ilk ifade de sorunu çözmede yeterli olmamıştı, çünkü kullanıcılar, yaptıkları iğneleyici bir yorum ile kazandıkları zaferden sonra bu ifadeyi art arda göndererek durumu daha sinir bozucu bir hale getiriyordu.¹² Diğer kullanıcılar da “yaptığı yetmiyormuş gibi üstüne bir de pis pis sırtıyor” düşüncesine kapılıyordu.

Kurulan ağın yavaş yavaş kaba bir ortama dönüşeceğinden korkan Arpanotlar, sisteme yeni katılanlar için bir “netik” kılavuzu oluşturmuştu. Kılavuza göre, “karşı tarafa aktarılması zor olan ve bazen kaba ve küçümseyici olabilen” hiciv ve mizahtan kaçınılması gerekiyordu.

BBS’te Kızartma

1978 yılında Ward Christensen ve Randy Suess, çevirmeli bir aç olan Bilgisayarlı Bilgi Sistemi’ni (Bulletin Board System, BBS) icat etti. Bir modem, bir telefon ve bir bilgisayara sahip olan herhangi biri, bir “BBS” kurabiliyor veya hazır olanlardan birine bağlanıp mesaj gönderebiliyordu. 1980’lerin başından sonra BBS, birçok insanın ilk internet deneyimi olmuştu.

Sisteme yeni katılanları aşğılamak, bir sene içerisinde BBS’in birçok kesimi tarafından bilinen ve kabul edilen bir davranış haline gelmişti. Finger ve Başlıkçılar gruplarında yapılan tartışmalar, akademisyenler arasında yapılan hararetili münakaşalardan fazlası değildi. Fakat burada insanlar, sadece bir tartışma başlatma amacıyla forumlara ve gruplara katılıyordu. Yabancıları kıskırtmak, diğer grupların huzurunu bozmak ve eğlence amaçlı gerginlik çıkarmak için yapılan bu davranışa “kızartma” (*flame*) adı verilmişti. En iyi kızartmalar, iyi yazılan üstü kapalı, zekice ve iğneleyici olanlardı. Dolayısıyla hedef alınan kişinin sınırdan “kızarması” sağlanıyordu. İyi kızartıcılar genelde takma bir ad kullanıyordu ve belli bir itibara sahipti. İnsanlar merakla bu kızartıcıların gönderilerini bekliyor ve en iyi kızartmalarını arşivliyordu. Bu basit bir yaramazlıktan fazlasıydı. Birçok kızartıcı için bir deneme, sınırları zorlama ve yazdıklarının okunarak takdir edilmesi için bir fırsattı. Hatta ünlü kızartıcılardan biri 1985 yılında, “Otto’nun BBS Kızartma Kılavuzu” adında bir kılavuz yayınlarken potansiyel kızartıcılardan olabildiğince tartışmacı olmalarını istiyordu; çünkü ona göre “görüşlerinizin başkaları

tarafından okunmasının tek yolu” buydu. “Forum çapında veya internet çapında gerçekleşen bir kızartma savaşının dikkat çekmemesi çok zordur,” diyordu Otto.

Başkalarını en etkili biçimde kızartma yollarını tartışmak için bir araya gelen ve tek amacı bu olan gruplar ortaya çıkmaya başlamıştı. 1987 yılında Joe Talmadge adındaki bir BBS kullanıcısı, eski ve yeni tüm kızartıcıların tekniklerini geliştirebilmesi için oluşturduğu “Kızartıcılar için 12 Emir”i yayınlamıştı:¹³

12. Emir: Şüpheye düşersen aşağıla. Diğer 11 emri unutsan bile bunu asla unutma. Bir kızartıcı olarak yapacağın muhteşem kariyerinde, bir gün senden daha iyi olan biriyle bir kızartma savaşına gireceksin... O gün geldiğinde, yapman gereken tek bir şey var: O PİSLİĞİ AŞAĞILA! “Öyle mi? Annen de sebzelerle ilginç şeyler yapıyormuş.”

BBS grupları, kullanıcıları davet etme veya engelleme yetkisine sahip olan ve kızartmaları hedefine ulaşmadan silebilen bir sistem operatörü (*sisop*) tarafından kontrol ediliyordu. Genellikle “sansürsop” olarak da anılan bu operatörler de bir kızartma türü olan “rencide” yönteminin hedefi haline gelmişti. Rencide edenler, sistem operatörüne hakaretler ederek, e-posta yağmuruna tutarak (*spam*) veya akla gelebilecek her türlü yöntemle işkence ediyordu. Bazen kızartıcılarla bir araya gelen rencide ediciler, bir forumu ökertebiliyor veya foruma, içerisine virüs gizlenmiş korsan oyun indirme bağlantıları göndererek, kullanıcıların bu oyunları indirmesini sağlıyordu.¹⁴ Kullandıkları başka bir yöntem ise korsanlıkla ilgili mesajlar göndererek her şeye burnunu sokan yetkilileri hiçbir şeyden haberi olmayan sistem operatörüne yönlendirmektir.

Usenet Kızartma Savaşları

BBS’in icat edildiği zamanlarda, Duke Üniversitesi’nden iki akademisyen çok daha büyük bir amaç için çabalıyordu. Tom

Truscott ve Jim Ellis, erişim için senelik neredeyse 100.000 dolar masraf çıkaran Arpanet'in seçkin kesim için ve pahalı olduğunu düşünüyordu. Bu yüzden 1979 yılında, herkesin erişebileceği ve kullanabileceği, "Usenet" ağını kurdular. (UNIX sistemine bağlı olan bir bilgisayara sahip herhangi biri Usenet'i kullanabiliyordu, ancak bu sisteme sahip kişi sayısı çok azdı.)

Tartışmaya açık olsa da Usenet, modern trollerin doğum yeri idi. Az sayıda akademisyen, öğrenci, Arpanot ve bilgisayar ineklerinden oluşan Usenetçiler, takma bir ad seçiyor ve yabancılarla dolu bir "haber grubuna" katılıyordu. BBS'te olduğu gibi Usenet'te de isteyen herkes bir grup oluşturabiliyordu; ancak BBS'in aksine tüm ağı kontrol eden yöneticiler, hangi grupların açılacağı konusunda belli bir miktarda söz sahibiydi. Kurulan düzenin bozulması ise çok vakit almamıştı. Usenetçiler karşısında kibirli Arpanotlar, bu yeni mecrada işlerin nasıl yürütüleceği konusunda sürekli savaş halindeydi ve sonunda Arpanotlar, buradaki kullanıcıların cahil ve tecrübesiz olduğunu söyleyerek Usenet'in "beş para etmez" bir yer olduğunu ilan ettiler. Basit bir harf hatası dahi zincirleme bir tepki yaratıyor ve kullanıcıların birbirlerine aylarca hakaret etmesine sebep oluyordu.

Usenetçiler, isyankâr bir kitleydi. 1987 yılında Usenet yöneticileri, bugün "Büyük Adlandırma" (*Great Renaming*)¹⁵ olarak bilinen, açılmış tüm gelişigüzel grupların 7 "başlık" altında toplandığı bir değişime imza attılar. Bu gruplar: *comp.* (bilgisayar), *misc.* (karışık), *news.* (haberler), *rec.* (eğlence), *sci.* (bilim), *soc.* (sosyal) ve *talk.* (konuşma) başlıklarına ayrılmıştı ve kullanıcılar bu başlıklar altında istedikleri bir alt grup oluşturabiliyordu. Gruba isim verilirken başlık adı başa getiriliyor ve sonrasında istenilen kategori ekleniyordu. Daha sonraları 1992 yılında Tim May ve Eric Hughes ile "Şifreciserseriler" akımını başlatacak olan John Gilmore, uyuşturucular hakkında bir grup oluşturmak

istemmişti. Adı *rec.drugs* (eglen.uyusturucu) olan grup, yöneticiler tarafından reddedildi.

Böylece Gilmore, iki tecrübeli Usenetçi ile birlikte kendi başlığını oluşturdu. İçerisinde sansüre yer olmayan bu başlığa ise alternatifin kısaltılmış hali olan “*alt.*” adını verdi. Kızartma, *alt.*’da çok kısa sürede popüler bir hale geldi. Kızartıcılar, diğer kullanıcılara akla gelebilecek en yaratıcı şekillerde eziyet etmekten zevk alıyordu. 1990’larda Usenet’te Macon adındaki bir trol,¹⁶ kendisine yöneltilen kızartmalara, senelerdir yazdığı 1.500 farklı yaratıcı hakaretin karışımından oluşan bir cevap veriyordu: “Sen, çarpık bacaklı bir amele ile frengili bir devenin çiftleşmesinden doğmuş bir ucubesin. Garip renklere boyanmış ve tuhaf bir şekilde uyumsuz olan kıyafetler giyiyorsun...” 1993 yılına gelindiğinde Moby adındaki bir kullanıcı, *alt.tastaleless* (alt. uygunsuz) başlığına aşk hayatını mahveden, kızışmış bir kedi çiftiyle nasıl baş edeceğini sorduğunda kendisine, ev yapımı kısırlaştırma, tabanca ile infaz, diri diri yakma ve kedilerle cinsel birliktelik yaşama gibi her biri diğerinden daha saçma olan manyakça tavsiyelerde bulunulmuştu.

Hem Usenet’te hem de BBS’te, yeni deyimler, kurallar ve normlar oluşturulmaya başlanmıştı. Ancak yakında her ikisi de yetersiz kalmaya başlayacak ve boğulacaktı. 1990’ların başında internet kullanıcılarının sayısı katlanarak artıyordu. Yeni katılan kullanıcıların birçoğu ise doğrudan, internetin en aktif ve ilginç ortamlarından biri olan *alt.*’a yöneliyordu. Usenetçiler, ortama birden akın eden yabancılar karşısında sinirlenmişti ve hepsini dışarı çıkarmayı denediler. 1992’de, *alt.folklore.urban* (alt.halk. şehir) grubunda, ortama yeni katılanları hedef alan yeni bir kızartma yöntemi ilk defa gün yüzüne çıkmıştı: trolleme. Bu yöntemin temel fikri ise şuydu: “çaylakları avla.” Tecrübeli bir kullanıcı, Usenet hakkında bir şehir efsanesi paylaşır ve ortama yeni olan birinden kendini belli etmesine sebep olacak bir tepki

bekler.¹⁷ Hedef kullanıcı bu tepkiyi verdiğinde ise yakalanmış olur.¹⁸ Yakalandıktan sonra ise diğer tecrübeli kullanıcılar tarafından kendisiyle acımasızca alay edilir.

Çok fazla potansiyel hedefin olmasıyla birlikte kızartma ve trolleme yayılmaya başlamış ve giderek daha karmaşık bir hal almıştı. Sadece trolleme amacıyla *alt.* başlığı altında birçok grup açılmıştı. 1999 yılında “Cappy Hamper”¹⁹ adındaki bir kullanıcı, *alt.trolls* (*alt.troller*) başlığında altı farklı çeşit trolü açıklamıştı: Düz pislik trol (Camper bu türü şöyle tanımlıyordu: “*alt.skinheads* [*alt.dazlaklar*] başlığına gir ve sadece ‘sizi ırkçı pislikler, köpek pislği yiyin!’ adında bir başlık aç.”), saf çaylak avcısı trol, vur-kaç trolü, kendine güvenen veya taktikçi trol, yaratıcı çapraz gönderi trolü ve çete trolü.

Miyavcılar (*The Meowers*), oldukça meşhur bir çete trolüydü. 1997 yılında bir grup Harvard öğrencisi, *alt.fan.karl-malden.nose* adında terk edilmiş bir Usenet grubuna katılıyor ve burada kampüste olup bitenler hakkında güncel paylaşımlar yapıyordu. Daha sonra gruptan birinin söylediğine göre “aptal insanları sinirlendirmek” için, diğer Usenet gruplarını hafifçe kızartmaya başladılar. Grup üyelerinden biri olan Matt Bruce, diğerlerine *alt.tv.beavis-n-butthead* başlığını hedef almayı önermişti. Ancak *alt.tv.beavis-n-butthead* kullanıcıları bu kendini beğenmiş öğrencilere pek kibar davranmamıştı ve karşılık olarak *alt.fan.karl-malden.nose* başlığında gönderi paylaşmaya başlamıştı. Ardından diğer Usenet kullanıcıları da bu akıma katıldılar. O kadar çok kullanıcı katılmıştı ki Harvard öğrencileri grubu terk etti ve Beavis ve Butthead işgalcileri grubu ele geçirdiler. Ele geçirdikleri grubun ismini ise isminin baş harfleri CAT (kedi) şeklinde olduğu için gönderilerinin sonuna imza olarak “miyav” (*meow*) yazan Harvard öğrencisine atıfla “Miyavcılar” (*Meowers*) yaptılar. Miyavcılar daha sonra yeni Usenet grupları kurmaya başladı.²⁰ Kurdukları bu yeni gruplar aracılığıyla ise diğer grup-